

КОВАЛЬ Павло Володимирович

*курсант курсу №4 факультету
забезпечення державної безпеки
Київського інституту Національної
гвардії України*

Науковий керівник:

КОВАЛЬОВА Тетяна Іванівна

*Київський інститут Національної гвардії
України,
кандидат юридичних наук*

ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах повномасштабної війни роль Національної гвардії України у забезпеченні державної безпеки набуває особливого значення та потребує ґрунтовного наукового аналізу. Національна гвардія України, як військове формування з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України, здійснює широкий спектр завдань, які суттєво розширюються та модифікуються в умовах дії правового режиму воєнного стану. Особливістю діяльності Національної гвардії України в умовах воєнного стану є необхідність одночасного виконання як військових, так і правоохоронних функцій, що вимагає особливої підготовки особового складу та відповідного матеріально-технічного забезпечення.

Аналізуючи нормативно-правову базу діяльності Національної гвардії України, Бондаренко В.А. підкреслює, що в умовах воєнного стану значно розширюються повноваження НГУ щодо застосування заходів правового примусу, що вимагає підвищеної уваги до дотримання принципу законності та прав людини [1, С. 127]. Це твердження набуває особливої актуальності в контексті необхідності балансування між забезпеченням державної безпеки та захистом конституційних прав громадян.

Ефективність виконання завдань Національної гвардії України в умовах воєнного стану значною мірою залежить від якості взаємодії з іншими силовими структурами та органами державної влади. Дійсно, практика ведення бойових дій підтверджує необхідність налагодження чіткої координації між різними елементами сектору безпеки і оборони України.

Національної гвардії України також бере активну участь у територіальній обороні. Підрозділи НГУ відіграють ключову роль у забезпеченні безпеки тилкових районів та протидії диверсійно-розвідувальним групам противника. При цьому існує нагальна необхідність вдосконалення системи підготовки особового складу для виконання цих специфічних завдань.

Аналізуючи особливості застосування Національної гвардії України в умовах воєнного стану важливим питанням залишається матеріально-технічного забезпечення. Ефективність виконання завдань НГУ прямо залежить від рівня її оснащення сучасними засобами зв'язку, спостереження та ураження. Що підкреслює необхідність безперервного вдосконалення та оновлення матеріально-технічного оснащення Національної гвардії.

Особливий інтерес викликає порівняльний аналіз поглядів різних дослідників на роль НГУ в структурі підтримки національної безпеки. Так, Єрмоленко В.А. наголошує на пріоритетності правоохоронних функцій НГУ навіть в умовах воєнного стану [2, С. 115], тоді як Савченко А.В. вважає, що в сучасних умовах на перший план виходять саме військові функції [3, С. 148]. Компромісну позицію займає Кобзар О.Ф., який стверджує, що ефективність діяльності Національної гвардії України в умовах воєнного стану залежить від здатності гнучко поєднувати військові та правоохоронні функції відповідно до конкретної оперативної обстановки [4, С. 80].

Важливим аспектом діяльності НГУ в умовах воєнного стану є гарантування громадської безпеки та правопорядку. Під час воєнного стану посилюється значення превентивної діяльності НГУ щодо запобігання масовим заворушенням та іншим проявам дестабілізації суспільного життя. Ця функція набуває особливого значення в контексті протидії інформаційно-психологічним операціям противника. В умовах воєнного стану значно зростає загроза диверсійних атак на об'єкти критичної інфраструктури, що вимагає від НГУ розробки та впровадження нових підходів до їх охорони. Підрозділи НГУ активно впроваджують інноваційні технології для підвищення ефективності охоронних функцій.

Аналізуючи специфіку діяльності Національної гвардії України в умовах воєнного стану, не можна оминати увагою питання психологічної готовності особового складу. За словами Приходька І.І., виконання завдань в умовах воєнного стану вимагає від військовослужбовців НГУ високого рівня психологічної стійкості та готовності до дій в екстремальних ситуаціях [5, С. 58]. Ця теза підкреслює необхідність вдосконалення системи психологічної підготовки та підтримки особового складу.

У рамках нашого дослідження можна з'ясувати, що Національна гвардія України в умовах дії правового режиму воєнного стану виконує широкий спектр завдань, які вимагають гнучкого поєднання військових та правоохоронних функцій. Ефективність виконання цих завдань значною мірою залежить від якості взаємодії з іншими силовими структурами, рівня матеріально-технічного забезпечення та психологічної готовності особового складу. Особливого значення набувають функції щодо охорони критичної інфраструктури та забезпечення публічної безпеки. При цьому важливо зберігати баланс між необхідністю забезпечення державної безпеки та дотриманням прав і свобод громадян.

Ефективність виконання обов'язків Національною гвардією під час дії правового режиму воєнного стану забезпечується комплексним підходом до підготовки, управління, технічного та інформаційного забезпечення, а також підтримкою морального духу та законності дій.

Аналіз поглядів різних дослідників свідчить про відсутність єдиного підходу до визначення пріоритетності військових чи правоохоронних функцій НГУ в умовах воєнного стану. Однак більшість експертів погоджуються, що ефективність діяльності Національної гвардії залежить від здатності гнучко адаптуватися до змін оперативної обстановки та виконувати широкий спектр завдань. Подальший розвиток Національної гвардії України має бути спрямований на вдосконалення системи підготовки особового складу, модернізацію матеріально-технічної бази та розвиток механізмів взаємодії з іншими елементами сектору безпеки і оборони України.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко В.А. Правові засади діяльності Національної гвардії України. Науковий вісник публічного та приватного права. 2019. № 2. С. 123-129.
2. Єрмоленко В.А. Правоохоронна функція Національної гвардії України. Право і суспільство. 2020. № 3. С. 112-118.
3. Савченко А.В. Військові функції Національної гвардії України в умовах особливого періоду. Вісник НАВС. 2022. № 2. С. 145-152.
4. Кобзар О.Ф. Адміністративно-правове регулювання діяльності Національної гвардії України. Науковий вісник ДДУВС. 2021. № 1. С. 78-84.
5. Приходько І.І. Психологічна готовність військовослужбовців Національної гвардії України до дій в екстремальних умовах. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2022. № 1. С. 57-64.